

Új terv a gázgyárkérdés megoldására

A szegedi Speyer-kölcsonök kötvényével akarja a gázgyár kártalanítani a várost
— A terv megvalósítása esetén a város költségvetése évi 880 ezer pengő annullálás-
sal tehermentesülne

(A Délmagyarország munkatársától.) Néhány héttel ezelőtt — mint emlékeztet — dr. Pálffy József polgármesterhelyettes Budapestre utazott, hogy Somogyi polgármester megbízásából tárgyaljon a gázgyár központi igazgatóságával a félbeszakadt konszesszió-tárgyalások megindítása ügyében. Megelőzőleg hosszú ideig csend uralkodott a gázgyár körül, a polgármester betegsége miatt a gázgyári adhoc bizottság sem tartott ülést, sőt a kiküldött kisbizottság sem folytatta tanácskozásait. A közvélemény csak annyit tudott, hogy a gázgyár központi igazgatóságának újabb ajánlata hever a városháza valamelyik hivatalában, ez az újabb ajánlat valamivel kedvezőbb a réginél, de még mindig nem elégíti ki a város hatóságának kívánságait.

Az első ajánlat lényege az volt, hogy a város a gázgyár konszessziójának meghosszabbítása esetén 3,200.000 pengő készpénzt és 3,000.000 pengő kedvezményes, hosszulejáratú kölcsönt kap. Volt szó időközben arról is, hogy Szeged és a szomszédos Hódmezővásárhely közös alapon igyekeznek megállapodásra jutni a gázgyári, illetve a villanygyári érdekeltséggel, mindkét város részvénytőbbsége ugyanis ugyanannak az érdekcsoportnak a kezében van. Hódmezővásárhely egyik tanácsnoka Szegeden is járt és itt tárgyalta a polgármesterrel az ügyben, de a tárgyalások még egészen kezdetleges stádiumban vannak és nagy nehézséget okoz az, hogy a vásárhelyi konszesszió lényegesen hosszabb idő múlva jár le, mint a szegedi, amely három esztendő múlva telik le.

A polgármester betegségéből való felépülése után kezdődtek meg az új irányú tárgyalások, amelyekről mindössze annyit közöltek a nyilvánossággal, hogy

egy új megoldási ötlet

merült fel, amelynek alapján esetleg egészen más alapon lesznek folytathatók a tárgyalások. Magáról az ötletéről semmi közelebbit nem közöltek a nyilvánossággal, amely így teljesen tájékozatlan szemlélője maradt a készülődéseknek.

A Délmagyarország teljesen megbízható forrásból most részletes információkat kapott

erről a rendkívül érdekes és nagyjelentőségű dologról, amely megért már annyira, hogy az ügy sérelme nélkül tudomást vehet róla a nyilvánosság.

Arról van szó, hogy a gázgyár megváltásának, illetve a gázgyári konszesszió meghosszabbításának kérdését a gázgyári érdekeltség központi igazgatósága, amelynek élén Chorin Ferenc felsőházi tag áll,

a város ugynevezett Speyer-kölcsonökkel kívánja összekapcsolni.

Ennek a pénzügyi műveletnek a lehetőségét a zálogkötvények világti áresése tette lehetővé. A kötvények árfolyama az általános pénzügyi krízis következtében közel hetven százalékkal esett, az a kötvény ugyanis, amelynek névértéke száz pengőnek felelt meg, legutóbb 32 pengőért kelt a newyorki értéktőzsdén.

Szeged két ízben jutott Speyer-kölcsonhöz. Az első, 720.000 dallárt 1925 végén vette fel a kisvasut építési költségeire. A másodikat pedig egy év múlva. Ezt az egyetemi építkezések emésztették fel. Ennek összege 775.000 dallár volt. Az első 82-es árfolyamon, a másodikat 89-es árfolyamon kapta és lényegesen kedvezőbb törlesztési feltételekkel. Mindkét kölcsön husz éves lejáratú. Törlesztendő fél-évenként összesen 440.000 pengővel, ami tehát a város költségvetését husz esztendőig évi 880.000 pengővel terheli meg és a város összes bevételeinek közel tíz százalékát emésztí fel még tizenöt esztendőig.

A gázgyári érdekeltségnek, amely néhány évvel ezelőtt még angol érdekeltség volt, igen jó összeköttetései vannak úgy az angol, mint az amerikai pénzügyi világgal. A pénzügyi tervet is erre a helyzetre építették fel. Ez a terv pedig a következő:

A gázgyári érdekeltség, ha van rá lehetőség, összevásárolja a newyorki tőzsdén a szegedi Speyer-kölcsonök kötvényeit.

Ha sikerül a vásárlás, akkor a közel kilencmillió pengő névértékű kötvényméretet nem egészen hárommillió pengőért megszerezheti.

A gázgyár konszessziójának meghosz-

szabításáért azután ezt a kötvényméretet ajánlja fel a városnak.

A városházán tetszik a terv. Azt mondják, hogy ha sikerül, a város egy csapásra megszabadul legsúlyosabb adósságától, amiből ebben a pillanatban még körülbelül nyolcmillió pengő áll fenn. Az eredetileg felajánlott 3,200.000 pengő helyett tehát nyolcmillió pengő értéket kapna, ami azt jelentené, hogy

költségvetése megszabadulna az évi nyolcszáznyolcvanezer pengős törlesztési teherrel.

De tetszik a terv a gázgyárnak is, hiszen keresztülvitele még annyira sem kerülne, mint amennyit eredetileg felajánlott a városnak. Minden azon mulik, hogy sikerül-e?

A helyzet az, hogy a szegedi Speyer-kölcsonök kötvényei nem különálló kötvények, hanem az annakidején kibocsájtott magyar városi kötvények egyik csoportját alkotják, de nem elkülönítve, nem különválaszthatóan. A kormány az összes városok számára vette fel a Speyer-kölcsonöt és ezt azután fölcsztotta az egyes városok között. A kölcsönre közös kötvényeket bocsájtottak ki. Elsősorban tehát

gannak annyi őst, amennyit akarok. Hiszen ezért demokrata az ember.

Történik azonban néhány esztendővel ezelőtt, hogy mikor elmegyek Miskolcra előadást tartani, azzal konferál be a Lévy-kör elnöke a pódiumról, hogy jártam én ott már máskor is, úgy 1720 körül, van róla írás is, hiába akarom letagadni, meg nincs is miért. Más is megtette azt, mert akkor az volt a korszellem.

— De hát mit tettem én itt 1720-ban?

— Csapattad a jobbágyokat, — nevettek a miskolciak, — ami kötelességed is volt, mert akkor szolgabíró voltál Borsodban.

Alig értem haza, kiderült, hogy volt nekem ennél nagytekintetűbb üköm is a hajdankorban. Pataky csendőreztetted ur lepett meg vele, aki a Wenzel-féle Árpádkori Új Okmánytárat tanulmányozta a Somogyi-könyvtárban.

— Ide nézz, igazgató ur, megtaláltam egyik őst egy Árpádkori oklevélben. Sopron comes volt Kun László királyunk alatt.

Nem tudtam eddig erről a nagyhatu úri emberrel, akinek pallosjoga is volt, mint királyi várispánnak. De az még nagyobb szerencse, hogy ő se tudott énrolam, mert bizonyosan elvágatta volna a nyakamat, mint elvetemedett destruktívát. Hanem azért titokban mégis csak büszke voltam erre a jó öreg comesra. Mégis csak valami az, ha az ember olyan ősré tekinthet fel, akinek már hatszázegynéhány esztendővel ezelőtt is volt választójoga. Egymagának egy egész vármegyében! (Többet is ért ez, mint most egy egész vármegyéé.)

Szép is lett volna ez így, ahogy eddig volt, ha a multkoriban levelet nem kapok Kemény Lajos urtól, Pozsony város nyugalmazott főszámvivőjétől. Azt közli velem, hogy hivatalos írásokból kiásta egyik ősmet, aki 1633-ban élte világát

Pozsonyban. S ezt is Ferencnek hívták, mert e névbe, mint az eddigiekből is látható, igen szerelmes lehetett a Mór-nemzet. Pozsonyi druszám a Papok-uccájában lakott, a Thurzó Szaniszló-féle házban, amely ma is megvan még: Káptalan-ucca 13. Csak azt az egyet nem tudja róla kimutatni a felfedező, hogy mivel szolgálta a közjót ez az öreg drusza. De úgy sejtő, hogy nem annyira a közjót szolgálta, mint inkább házigazdáját, a palatinust, ami különben minden tekintélytisztelet ember felfogása szerint ugyanazt jelenti. Nyergese, szíjjártója, mije lehetett neki, esetleg szücsé. Egy azonban biztos: hogy vérbeli magyar ember volt. Tudniillik őt aranyforintnyi adóhátraléka volt följegyezve a pozsonyi kamarai pénztár adókönyveiben, amelyek ez okból őrizték meg az emlékeztétét. Ez háromszázendek hátraléka, 1635-ben származott el Pozsonyból. Nem hiszem, hogy megbántam a virtusát, ha fölteszem róla, hogy az adófizetés elől lépett meg.

Persze még akkor lehetett, de próbálná meg most! S éppen ez a ténykörülmény tette indokoltá, — most veszem észre, hogy még eddig nem komolyítottam hozzá a stílust ehhez a tudományos értekezéshez — monlom, ez muszájított rá, hogy a nyilvánosság előtt üssek szét az őseim közt. Önvédelemből.

A főszámvivő ur megállapította, hogy ez az őt aranyforint körülbelül 190 aranypengőnek felel meg. A késedelmi kamatokkal együtt, a mai kulcs szerint, most náj mintegy kétszáz milliónak. Már most mit tudhatom én, hogy a mai szorult világban milyen álláspontokra helyezkedik a cseh, vagy a magyar pénzügyminiszter? Esetleg mindakettő, mert kijelölök, hogy mindakettő just formál hozzám. Nem, nem vállalhatom ezt az őst. Sőt elővágyatból a többiről is lemondok.

SZÉCHENYI MOZI

Vasárnap, hétfő, kedd, szerda,
december hó 13., 14., 15 és 16-án

Az első izig-végig tőkletes 100 %-os magyar filmremek

Hyppolit, A lakái

Pesti komédia, pesti emberekről nyolc felvonásban.
Rendezte: Székely István. Zenéjét szerezte: Eisemann Mihály. Zágón István regényből filmre átdolgozta: Nóti Károly.

Előadások, hétköznap 5, 7, 9, ünnepnap 3, 5, 7, 9-kor

Zálogházából kiváltott tárgyak Magánostól bizományban

Arany női kar- és férfi zsebkártyák, briliánsárú, ez-
és arany cig. tárcák, stb. minden elfogadható áron
elárúsítva. Kirakatomban árakkal megtekinthetők.

Dr. Berényi ékszerész, Klauzál-tér.